

ANBRINGELSE SOM SOCIALPOLITISK INSTRUMENT I FREMTIDEN

- international udvikling og lovgivningsbehov i Danmark

Oplæg til høring om anbringelsesområdet, Christiansborg 21.3 2018

Aut. cand. psych. Niels Peter Rygaard, CEO Fairstart Fonden

Min baggrund for forslag til fokus i lovgivning:

I 2007 besluttede jeg at skabe en global organisation, der kunne levere forskningsbaserede uddannelser i omsorgspraksis til verdens børnehjemsmedarbejdere, plejefamilier, flygtningelejre, etc. I dag er det blevet til Fairstart Fonden, der via to årige partnerskaber med lokale organisationer, forvaltninger og Ngo'er leverer løsninger til uddannelse af anbragtes omsorgsgivere.

Vi uddanner deres medarbejdere online som instruktører, der træner hhv. grupper af plejefamilier og børnehjemsmedarbejdere i kvalitetsomsorg med vores gratis programmer på 18 sprog.

Indtil nu har 30.000 anbragte børns omsorgsgivere i 20 lande fået fire måneders uddannelse, og 400 instruktører fra alle kontinenter er uddannet. Udviklingsomkostning: 5 mio. kr. Eksempler:

For SOSBørnebyerne Danmark: instruktøruddannelse programmer for pleje/slægtsplejefamilier anvendt af instruktører i seks afrikanske lande. 660 børns udvikling blev forbedret med 20 %.

Instruktøruddannelse til træning af medarbejdergrupper på danske opholdssteder er nu i gang.

På vej: Samarbejde med 5 danske kommuner om en fælles uddannelse for plejefamiliekonsulenter og dansk udviklingsprogram for plejefamilier. Effekstudie ved VIVE.

Dialog med departementschefen og Socialstyrelseschefen i Grønland: tværfaglig uddannelse for skolelærere, børnehjemsmedarbejdere og skolehjemsmedarbejdere.

Den internationale udvikling på anbringelsesområdet

Den største globale trussel mod børns mentale helbred og livssucces skyldes at vi nu lever i storbyer. Det svækker familiens netværk og evne til at skabe en tryk ubrudt opvækst (52 % skilsmisser i Danmark, 1/3 af alle forældre bor alene). Arbejdsmarkedets krav betyder at børn adskilles langt tidligere end før fra forældrene og skifter omsorgsgivere, lærere, etc. ofte. Denne utryghed er en stor del af forklaringen på ringe skoleforløb, hjemløshed, og mentale forstyrrelser. Hvis forældrene også er svært udfordrede på andre områder mister de evnen til omsorg, og børnene anbringes.

FN bad i 2009 alle regeringer om at lukke deres børnehjem til fordel for støtte i hjemmet og familieplejeanbringelse. Det skyldtes de elendige forhold på 3. Verdens børnehjem, og at 8 ud af 10 har levende forældre. Imidlertid har denne bølge også ramt de velkvalificerede opholdssteder og børnehjem i Danmark. Der er *ingen* videnskabelig dokumentation for at plejeanbringelse giver bedre outcome end opholdssted eller institution (Bryderup, McCall) . Det er *kvaliteten* i anbringelsen der afgør om en anbragt klarer tilværelsens krav. Hvad er så "kvalitet i omsorg"?

Hvad virker? Anbringelseskvalitet ud fra 60 års international forskning

- Sikre en langvarig tilknytning til få omsorgsgivere
- Sikre et langvarigt tilhør til en gruppe jævnaldrende
- Uddannelse og støtte til omsorgsgivere
- Enighed blandt aktionærerne i anbringelsen

Disse fire kriterier er svære at opfylde i moderne samfund. Derfor klarer kun 36 % af danske anbragte 9. Klasse og ungdomsuddannelse. ¼ har forsøgt selvmord, og de har 10 gange forhøjet risiko for at ende som bistandsklienter. Det skyldes primært en utryk opvækst med for mange skift. F.eks. klarer 80 % af SOS Børnebyernes 51.000 børn skolegangen, og 1 ud af 10 bliver akademikere – fordi de vokser op med den samme SOS mor 24/7, og i små grupper med faste "søskende". Læring forudsætter tryghed i tilknytning og relationer.

Hvilke områder bør på den baggrund prioriteres lovgivningsmæssigt i Danmark?

Tak for lovgivningen om Barnets Reform – kontinuitet i anbringelse er dens nøgleord.
Der hvor det ikke lykkes er i *den kommunale implementering i praksis*.

Anbringelse i familiepleje

Vi har fortsat brug for institutionsanbringelse for især de sent anbragte, hvis plejeforhold oftest bryder sammen. Anbringelse i plejefamilie stiger, institutionsanbringelser falder. Samtidig går en hel generation af de gode gamle plejefamilier på pension, og kommuner mangler allerede plejefamilier. Det er i dag mest en profession – så hvorfor ikke forbedre jobvilkårene, så flere melder sig? 1/3 af plejefamilierne i DK synes ikke de har viden til de svære problemstillinger. Plejefamilier skal have en klar juridisk, økonomisk og uddannelsesmæssig position. Måske det bedste er at i hvert fald de professionelle plejeforældre får status som medarbejdere i forvaltningen?

Kontinuitet i anbringelser skal sikres.

Ethvert skift i anbringelse øger risikoen for børns udvikling. Alligevel har 17 % af anbragte oplevet 3 eller flere skift – investeringen i deres udvikling er med stor sandsynlighed tabt. De alt for hyppige sagsbehandlerskift forringer børns udvikling, og alt for ofte har plejefamilie, sagsbehandler, socialtilsyn, forældre vidt forskellige dagsordener og kriterier. Behovet for lovgivning er derfor:

- Enhver lov, der placerer forvaltningen af forældremyndigheden i én instans i hele opvækstperioden. En sådan lov forbedrede anbragtes udvikling i Canada radikalt!
- At hver region får et uafhængigt tværfagligt nævn (jurist, psykolog, socialrådgiver), der kender hele den anbragtes livsforløb - så en flytning ikke kan ske uden nævnets forudgående godkendelse, og høring af barnet/ den unge.
- At børn der anbringes før tre års alderen ikke senere kan flyttes uden meget tungtvejende grunde. Tidlig anbringelse er oftest en følelsesmæssig adoption, så bordet fanger.
- Sen anbringelse i pleje fører meget ofte til sammenbrud, der bør findes alternativer såsom støtte i hjem og skole.
- At "Clear Cut" (flytning af et anbragt barn med få timers varsel) forbydes. Det ødelægger både børn og plejefamilier, og har ingen forskningsmæssig grund – tværtimod!

Forebyggende og læringsfremmende indsatser

Anbragte skal undersøges før skolestart, og følges af PPR og faste lærerkontakter i skolen.

De er bevisligt ikke mindre begavede end andre børn, men klarer sig ikke uden stabil kontakt.

Lærere og PPR skal samarbejde og udvikle viden om støtte til anbragtes skolegang.

Tidlig støtte til skilsmisstruede og udsatte familier (Økonomen James Heckman fik Nobelprisen for at påvise at enhver indsats fra graviditet til 3 år giver et overskud på 500 %. Og jo senere, jo mindre).

Med stor tak for interessen! Interessede kan finde alle sprogversioner og forskning på vores site.

Med venlig hilsen Niels Peter Rygaard